

www.mesutkoc.com

Bilimsel Araştırma ve Etik

■ Araştırma Konusu Seçme

Kaynak: İstatistiksel Araştırma Yöntemleri, Prof. Dr. İ. Esen Yıldırım, Seçkin Yayıncılık, 2017.
Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Prof. Dr. İsmet Daşdemir, Nobel, 2019.
Sosyal Bilimlerde Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler, Prof. Dr. Ali Balcı, Pegem, 2018

Araştırma Konusunu Belirleme

Konunun (Problemin) Belirlenmesi

Bilimsel araştırma sürecinin birinci ve en önemli aşaması, araştırma konusunun (sorunun) belirlenmesidir. Araştırmacı tarafından öncelikle o alanda n kaynak (literatür) taraması yapılır. Daha önce yapılmış çalışmalar incelenerek ve uzman kişilerle görüşülerek sorun bilinci alanları ortaya konulur. Böylece daha önce araştırılmış konuların seçilmemesi, sorun bilinci alanlarına düşen olası konular hakkında düşünülerek araştırma konusunun bu alanlardan seçilmesi sağlanır.

Araştırma konusu, araştırmanın amacı doğrultusunda zlmek istenen bir soruna dayanmaktadır. Dolayısıyla sorunun ve araştırmanın amacı net bir şekilde ortaya konulması gerekmektedir. Sorun neyin arandığını, amaç ise neye ulaşılacağını göstermektedir. zm aranan sorun ve sorunun sınırları açık seçik ortaya konulmalıdır.

Başarılı bir araştırma için konusunun kapsamının ve sınırlarının çok iyi belirlenmesi, zaman ve mekan olarak sınırlandırılması gerekir. Araştırma konusu, içinden çıkılamayacak kadar çok geniş ve araştırmayı anlamsız kılacak kadar dar kapsamlı olmamalıdır. Araştırmacının bilgisi, becerisi, ilgisi, zamanı ve maddi olanakları da dikkate alınmalıdır.

Araştırma Konusunu Belirleme

Araştırma konusu olabilecek çok sayıda başlık olabilir. Ancak, bir sorunu çözmek, bilgi üretmek, kuramsal açıklamalara katkıda bulunmak gibi amaçlara uygun çalışılabilir bir konu olmalıdır. İyi bir araştırma konusunun aşağıdaki özelliklere sahip olması gerekir.

- ✓ daha önce araştırılmamış, yeni ve özgün (orijinal) bir konu olmalıdır.
- ✓ teorik bilgiler açısından anlamlı ve uygulama yönü olmalıdır.
- ✓ araştırmanın amacını ve sorunu net olarak ifade edebilmelidir.
- ✓ konu benimsenmiş ve ilgi çekici olmalıdır.
- ✓ bilimsel ve teknik açıdan çalışılabilir bir konu olmalıdır.
- ✓ zaman ve finansal olanaklar bakımından araştırılabilir olmalıdır.
- ✓ akla, mantığa uygun, açık ve anlaşılır olması gerekir.
- ✓ kapsamının ve sınırlarının çok iyi belirlenmiş olması gerekir.
- ✓ kurumun, danışmanın ve araştırmacının beklentilerine uygun olmalıdır.

Araştırma Konusunu Belirleme

Araştırma Konusunun Belirlenmesi:

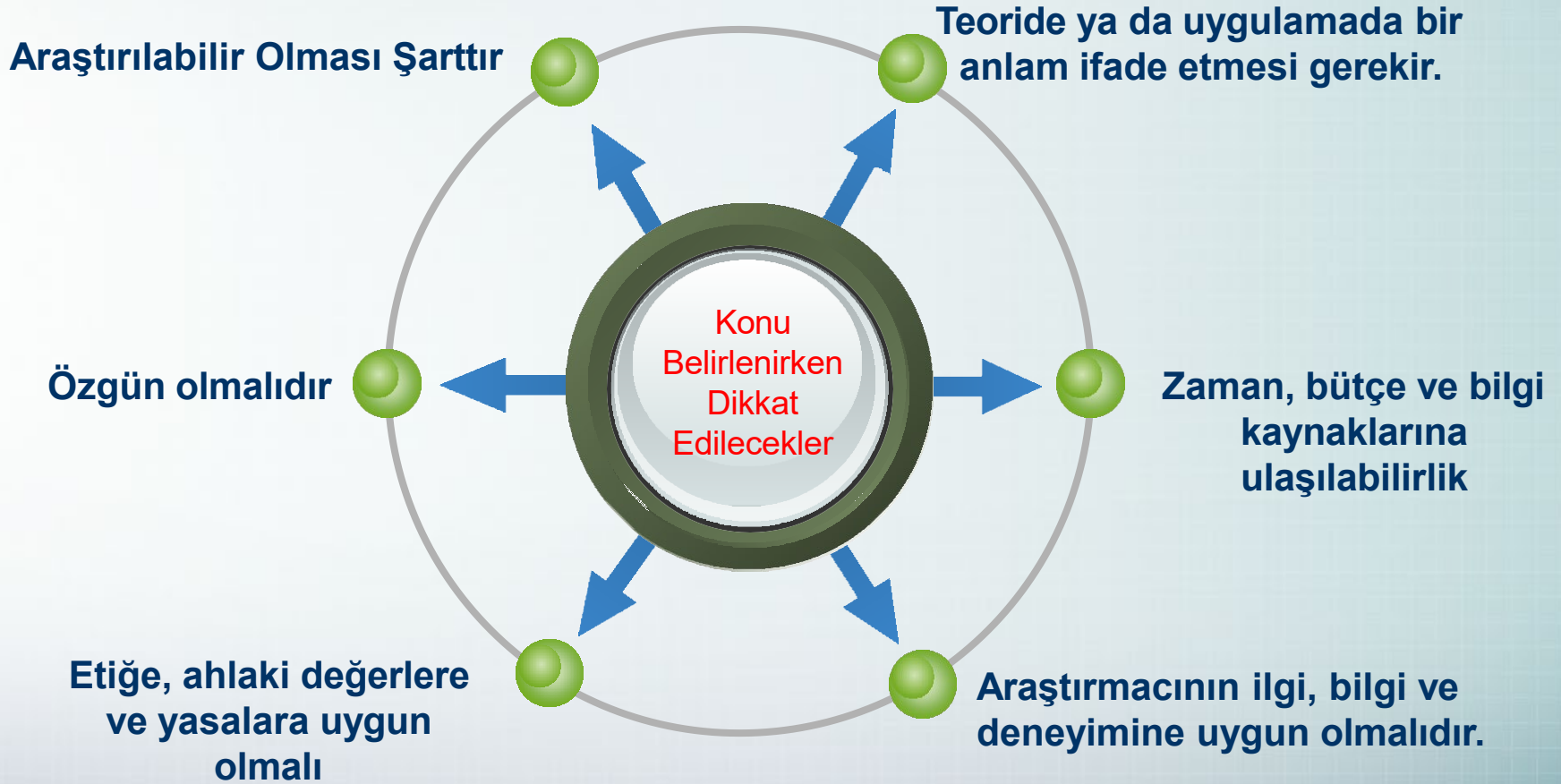
Bilimsel bir araştırma, **araştırma konusunun belirlenmesi** ile başlar.

Belirli bir alanda literatüre katkı sağlamak, g¼ncel tartişmalara katılmak, yeni açılımlar getirmek ya da sosyal bir teoriyi geliştirmek gibi **akademik sebepler** etkili olabilir.

Araştırmacı;

- 1) Toplumsal bir sorunun çözümüne katkı sağlamak, belirli bir gruba ya da topluluğa yardımcı olmak, sosyal politikalar ¼retilmesini desteklemek,
- 2) **Kamu ya da özel sektörde karar vericilere yol gösterici** bilgilere ulaşmak amacıyla belirli konulara yönelebilir.

Araştırma Konusunu Belirleme

Araştırma Konusunu Belirleme

Araştırma Konusunun Belirlenmesi:

Genel araştırma konusu belirlendikten sonra değişik ölçütler kullanılarak, konu araştırılabilir ve **detaylı incelenebilir bir çerçeveye daraltılır**. Konu sınırlandırmasında baz alınabilecek ölçütler;

- Sektör ayrımı (hizmet, imalat, tarım gibi)
- Sanayi ayrımı (elektronik, otomotiv, kağıt)
- Coğrafi alan (Sakarya, Gölhisar İlçesi, Ege Bölgesi vb.)
- Zaman (1990 sonrası, 2009-2019 arası)
- Çalışan grupları (memur-işçi, yönetici-çalışan)
- Toplumsal katmanlara göre (işçi, memur, işveren, emekli vb.)
- Yaş gruplarına göre (bebek, çocuk, genç, orta yaşlı, yaşlı gibi)
- Yaşama yerlerine göre (köy, şehir gibi)

Araştırma Raporu Hazırlama

Araştırma Probleminin Belirlenmesi:

Araştırmanın **neye cevap vereceğini**, yani **amacını** ifade eden soru cümlesinin (araştırma probleminin) doğru tanımlanması önemlidir.

Araştırmada çözüm aranan tek bir problem de olabilir, birden fazla da. Araştırma problemi gömleğin ilk düğmesinin iliklenmesi gibidir. İlk düğme doğru iliklenirse iř doğru yönde ilerleyecektir.

Araştırma probleminin **bilimsel kriterlere uygunluğu** önemlidir.

Araştırma problemi/sorusu cevaplayıcılara yöneltilen sorularla karıştırılmamalıdır. Araştırma sorusu araştırma boyunca yanıt aranan temel problem yani araştırmacının çözüm bulmayı hedeflediği sorudur. Deneklere sorulan ise araştırmanın veri setini oluşturan sorulardan sadece birisidir.

Araştırma Raporu Hazırlama

Araştırma Probleminin Belirlenmesi:

Adım 1: Araştırmacının ilgi duyduğu bir alan geniş bir konunun belirlenmesi

Sigara Tiryakiliği, Sosyal Medya Bağımlılığı...

Adım 2: Konuya ilişkin alt alanların belirlenmesi

Sigara tiryakiliğinin sebepleri, tiryaki olma süreci, aile üzerine etkisi ...

Adım 3: Alt alanlardan araştırmacının çalışmak istediği alanın belirlenmesi

Sigara tiryakiliğinin aile üzerindeki etkisi...

Adım 4: Mümkün araştırma problemlerinin/sorularının türetilmesi

Tiryakiliğinin aile bütçesi üzerindeki etkisi nedir? ...

Adım 5: Araştırmada benimsenen amaçların formüle edilmesi

Temel amaç tiryakiliğin aile bütçesi üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmaktır. Bu kapsamda ailedeki harcamalara etkisi, eř ve çocuklar için ayrılan harcamalara etkisi incelenecektir.

Adım 6: Zaman, bütçe, ekip vb. dikkate alınarak gerçekleştirme potansiyeli

Araştırma için gerekli zaman ve bütçe hesaplandı. Ekip belirlendi. Tiryakilik konusunda uzman bir hekim veya psikoloğun desteğinin alınması planlandı.

Adım 7: Çapraz sorgu ile araştırmanın yapılabilirliğinin sorgulanması

Kentli ailelerde tiryakiliğin aile bireyleri arasındaki iletişime etkisi başlığı belirlendi.

Araştırmanın Tasarımı

Araştırma Başlığı:

- ❑ 1: Ne çok uzun ne de çok kısa olmalıdır. 7-14 kelime arası
- ❑ 2: Gereksiz vurgu yapılmamalı konusunda bir araştırma, bir model önerisi
- ❑ 3: Cümle düşüklüğü ya da zayıf ifade içermemeli
- ❑ 4: Araştırma konusunu tam temsil etmeli
- ❑ 5: Çok gerekli değilse sektör ya da coğrafi alan vb. detaylar olmamalı 6:

Yöntemle ilgili bilgi vermeye gerek yoktur.

- ❑ 7: Nedensellik test edilecekse, başlıkta ‘..... etkisi’, ilişkisellik test edilecekse ‘..... ilişkisi’ sözcüklerinin kullanılması yerinde olur.

Teşekkür Ederim.

■ Dr. Öğr. Üyesi Mesut Koç